

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

факультет інформатики, математики та економіки
кафедра соціології

Назва дисципліни	навчальної	Соціологія вільного часу та дозвілля
Викладач		Глинська Людмила Федорівна
Профайл викладача (-ів)		http://scholar.google.com.ua/citations?user=Z-cAuT8AAAAJ&hl
Контактний тел.		096-1083960
E-mail:		glinskay.lyudmila@gmail.com
Сторінка курсу в CMS		http://www.dfn.mdpu.org.ua/enrol/index.php?id=87
Консультації		<i>Очні консультації:</i> щочетверга, згідно графіку роботи кафедри соціології - обговорення питань для самопідготовки та презентацій. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б. Хмельницького.

1. Коротка анотація до курсу – курс «Соціологія вільного часу та дозвілля» є одним із важливих у підготовці фахівців-соціологів. Він скерований на отримання фундаментальних знань про особливості національної культурно-дозвілдової діяльності та її видів і функцій, формування у студентів практичних навичок використання методів соціологічних досліджень у цієї галузі соціології. Вивчення

дисципліни сприятиме накопиченню у студентів відповідних базових знань, розширення їх кругозору та впевненого використання набутих знань і практичних навичок у подальшому навчанні та в майбутній професійній діяльності.

2. Метою викладання навчальної дисципліни «Соціологія вільного часу та дозвілля» є надання студентам розуміння теоретичних і методичних підходів до отримання соціологічного знання про стан, закономірності функціонування і розвитку масових соціальних явищ і процесів. Він спрямований на отримання фундаментальних знань та відпрацювання у студентів практичних навичок підготовки та проведення соціологічних досліджень з питань вільного часу та дозвілля.

Основними завданнями вивчення дисципліни є формування у студентів-соціологів наукової рефлексії в процесі роботи з емпіричним матеріалом; виявлення місця, ролі, сфер використання кількісних та якісних методів збору соціологічної інформації; методологію, методикау та техніку кількісних та якісних методів соціологічних досліджень; техніку та процедури збору та контролю соціологічної інформації.

3. Формат курсу

Очний (offline) у вигляді лекційних, практичних занять та самостійної роботи.

Змішаний (blended) через систему Центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького.

4. Результати навчання:

РН 11 Розуміти переваги й обмеження принципу «свободи від оцінок» у соціології в порівнянні з ангажованою та публічною соціологією.

РН 28. Визначати соціальні проблеми, їх можливі структурні та культурні чинники.

РН 32. Інтерпретувати науково встановлені соціальні факти, за допомогою конкретних соціологічних досліджень, що характеризують соціальне життя українського суспільства.

ЗК 15. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 18. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 19. Здатність до конструктивної критики та самокритики.

ЗК 21. Здатність діяти соціально відповідально.

ЗК 22. Усвідомлення проблематики рівних можливостей у суспільстві, зокрема її гендерних, расових, вікових аспектів.

ФК 1. Здатність застосовувати соціологічні поняття, концепції та теорії для інтерпретації соціальних явищ і процесів.

ФК 2. Розуміння базових закономірностей взаємодії індивідів, соціальних груп, спільнот та суспільств.

ФК 3. Розуміння соціальної обумовленості особистості та життєвого шляху індивіда, а також ролі індивіда в життєдіяльності соціальних організацій, спільнот і суспільств.

5. Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
семінарські заняття	30
самостійна робота	120

6. Ознаки навчальної дисципліни

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний\ вибірковий
2019-2020	3	054 Соціологія	2	варіативний

7. Технічне й програмне забезпечення / обладнання

Технічне обладнання, підручники, посібники, довідники, методичні матеріали до практичних завдань. Забезпечення доступу здобувачів вищої освіти до Інтернет-ресурсів.

8. Політики курсу

Політика академічної поведінки та етики:

- Відвідування лекційних занять і опрацювання їх матеріалів;
- Виконання завдань практичних занять і питань самостійної роботи;
- Виконання контрольно-модульних завдань.

9. Схема навчальної дисципліни

Тиждень год.-	Тема заняття	Форма заняття	Література. Ресурси інтернеті
Тиж. 1 12 годин	<i>Блок 1 Методологічні основи соціології вільного часу та дозвілля.</i> Тема 1. Сутність, об'єкт та предмет соціології вільного часу. Тема 2. Основні поняття і категорії соціології вільного часу	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	1-3,11 1-3,11
Тиж. 2 12 годин	Тема 3. Місце соціології вільного часу в системі соціологічного знання. Тема 4. Методологічні засади соціології вільного часу	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	2,5,6,12-14 1-3,9,11
Тиж. 3 12 годин	Тема 5. Основні методи дослідження дозвіллевої сфери Тема 6. Вільний час та дозвілля в концепціях західної соціології	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	2,4,11,16 2,4,11,16
Тиж. 4 12 годин	Тема 7. Розвиток вітчизняної соціології дозвілля та її напрямки Тема 8. Сутність та головні принципи культурно-дозвіллевої діяльності	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	7,9,14,15 7,9,14,15
Тиж. 5 12 годин	Тема 9. Мета і завдання теорії культурно-дозвіллевої діяльності Тема 10. Специфіка національної культурно -дозвіллевої діяльності	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	3,11,14,16 3,11,14,16
Тиж. 6 12 годин	Тема 11. Основні види культурно-дозвіллевої діяльності Тема 12. Особливості технології підготовки виховних заходів у культурно-дозвіллевій діяльності.	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	1-3,6,11-13 1-3,6,11-13

Тиж. 7 12 годин	Блок 2. Дозвілля як соціальний інститут суспільства. Тема 13. Сутність дозвілля як соціального інституту Тема 14. Функції дозвіллевих закладівв суспільств	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	2,5-7,11,13 2,5-7,11,13
Тиж. 8 12 годин	Тема 15. Об`єкти та суб`єкти соціальних відносин в сфері дозвілля Тема 16. Сутність суб`єкта культурно-дозвіллевої діяльності.	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	13,14,15,16 13,14,15,16
Тиж. 9 12 годин	Тема 17. Сутність організації та регулювання вільного часу: суспільне регулювання та саморегулювання Тема 18. Суспільне регулювання використання вільного часу особи	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	1-3,6,11 1-3,6,11
Тиж. 10 12 годин	Тема 19. Саморегулювання вільного часу. Тема 20. Самоменеджмент вільного часу	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8год.)	2,5,6,12-14 2,5,6,12-14
Тиж. 11 12 годин	Тема 21. Дозвіллеві соціальні організації Тема 22. Заклади культури клубного типу	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8год.)	3,11,16 3,11,16
Тиж. 12 12 годин	Тема 23. Клубний заклад як дозвіллева організація Тема 24. Проблеми модернізації культурно-дозвіллевої сфери	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	7,9,14,15 7,9,14,15
Тиж. 13 12 годин	Тема 25. Інноваційні культурно-дозвіллеві системи Тема 26. Можливості математичного моделювання в прогнозуванні соціокультурної діяльності на дозвіллі	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	2,5,6,12-14 5,6,12-14
Тиж. 14 12 годин	Тема 27. Культурно-дозвіллева діяльність та її сутність Тема 28. Технології організації студентського дозвілля у взаємозв'язку ВНЗ – органи місцевого самоврядування	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	5,6,12-14 4-6,16

Тиж. 15 12 годин	Тема 29. Особливості національно-етичних норм культурного дозвілля. Культурно-дозвіллеві практики населення України за умов суспільної трансформації.	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	11,14,16
-----------------------------------	---	---	----------

10. Система оцінювання та вимоги

Методи контролю результатів навчання: поточний контроль здійснюється у формі усних відповідей на семінарських заняттях; виконання тестових та творчих завдань; розв'язування ситуаційних задач. Підсумковий контроль – у формі іспиту.

Система оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на ОП Соціологія базується на «Положенні про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» (протокол від 20.09.2019 р. № 3) і «Положенні про бально-накопичувальну систему оцінювання навчальних досягнень» (від 28.11.2017 р., протокол №7), що затверджені Вченою радою МДПУ імені Богдана Хмельницького.

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (усні відповіді, тестові завдання, перевірка практичних завдань, самостійної роботи), періодичним контролем по тестах або контрольних робіт за матеріалами двох блоків. За результатами суми балів поточного оцінювання та двох періодичних контрольних робіт (ПКР) виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролі (ПКР), результати яких є складовою результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Критерії оцінювання форма контролю – екзамен.

Підсумковим контролем є екзамен (проводиться відповідно розкладу), на його складання надається 100 балів за відповіді на теоретичні питання (3 питання по 30 балів) і відповідей на тестові завдання. Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ZP = (ПО + E) / 2$

Критерії оцінювання знань і вмінь студентів

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Усна відповідь на семінарському занятті	1-2 бали – за відповідь з принциповими помилками, що свідчать про нерозуміння студентом сутності питання, 3 бали – за відповідь з помітними помилками, вадами засвоєння, але такими, що не перешкоджають подальшому навчанню, 4 - за відповідь із незначними помилками, 5 – за повну відповідь, логічно виважену, правильну за змістом
Індивідуальне опитування, доповіді, презентації	1-2 бали – за доповідь, що не розкриває змісту теми і містить суттєві помилки, 3 бали – за доповідь, що частково розкриває зміст теми з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання, 4-5 балів – за достатньо повне розкриття змісту теми.
Компетентнісно-орієнтовані завдання	1-2 бали – за виконання завдань із суттєвими помилками, 3 бали – за виконання завдань з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання 4 бали – за достатньо повне виконання завдань із незначними помилками, 5 балів – за повне виконання завдань без помилок

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	Оцінка за національною шкалою	
A	90-100	відмінно	Студент виявляє всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, здатний використовувати набуті знання та вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища й факти. Мова логічно обґрунтована і граматично правильна
B	82-89	добре	Студент виявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення та висновки, правильно виконує навчальні завдання, виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Відповіді досить повні, логічні, з елементами самостійності, але містять деякі неточності
C	74-81		
D	64-73	задовільно	Студент виявляє наявність знань лише основного матеріалу, відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних задач
E	60-63		

FX	0-59	незадовільно з можливістю повторного складання	Студент не знає значної частини матеріалу курсу, допускає суттєві помилки при висвітленні основних питань, при формулюванні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, не може провести зв'язок між теоретичним матеріалом і сучасною дійсністю, не може правильно вирішити конкретну задачу, зорієнтуватись в конкретній ситуації, робить велику кількість помилок в усній відповіді.
F	1	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

11. Рекомендована література

1. Абдулов Р.М. Роль института кураторов в современном вузе / Абдулов Р.М. // Вестник днепропетровского университета: педагогика и психология. –2000. – № 5. – С. 74-82.
2. Аза Л.О., Піддубний В.А. Соціальна цінність вільного часу. – К.: Товариство«Знання» Української РСР, 1974. – 48 с.
5. Бабенко Н. Б. Соціологія сім'ї: Навчальний посібник. –К.: ДАК-ККіМ, 2004. – 257с.
6. Культура досуга / В. М. Пича, И. В. Бестужев –Лада, В. М. Димов и др. –К.: Из-во при Киевском университете, 1990.–240с.
- 8.Соціологія культури: Навч. Посібник. // О. М. Семашко, В. М. Пича, О. І. Погорілий та ін.; за ред. О. М. Семашка, В. М. Пічі. – К.: „Каравела”, Львів: „Новий Світ” –2000. –334с.
9. Піча В. М. Соціологія вільного часу: Матеріали до курсу «Соціологія».– Львів, 1994. – 28 с.
10. Піча В. М. Садова Р. М. Соціологія вільного часу // Соціологія культури:Навч. посібник / За ред. Семашка О. М., Пічі В. М. – К.: Каравела, Львів:Новий світ, 2002. – С.135-172
11. Сокурская Л. П, Крилова О. Н. Ценностная дифференциация украинского студенчества: Кластерный анализ // Методология, теория та практика соціологічного аналіз вчасногосупільства: Зб. наук. праць. – Харків: Видавництво ХНУ імені В. Каразіна, 2003. – С. 534-539.
12. Соціологія: короткий енциклопедичний словник. Укл.: В. І. Волович, В. І. Тарасенко, М. В. Захарченко та ін.; Під заг. Ред. В. І. Воловича. –К.: Укр. Центр духовн. культури, 1998. –736с.
13. Цимбалюк Н. М. Заклад культури клубного типу як соціальна ор-ганізація // Культура і сучасність. –К.: ДАКККМ, 2001. – С.122-129.

15. Цимбалюк Н. М. Організація та методика культурно-дозвіллевої діяльності. Ч.I. Теоретичні основи культурно-дозвіллевої діяльності. –К.: ДАКККіМ, 2000. –145с.

16. Цимбалюк Н. М. Соціологія дозвілля: Навчальний посібник. –К.: ДАКККіМ, 2002. –214с.

Інформаційні ресурси в інтернеті.

17. ispp.org.ua – офіційний сайт Інституту соціальної та політичної психології АПН України

18. <http://socionet.ru/> - Соціонет – інформаційний простір з суспільних наук

19. <http://www.ras.ru/russian/RAS/ofcpp.html> – відділення філософії, соціології, психології і права РАН.

20. <http://www.socium.info/library.html> – бібліотека соціологічної літератури

21. <http://www.studfiles.ru/all-vuz/879/folder:2208/> - бібліотека соціологічної літератури

22. www.uceps.com.ua/ukr/all/sociology (Архів соціологічних даних Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, м. Київ).

23. www.ukrstat.gov.ua (Статистичні матеріали Держкомстату України)

24. www.sociology.kharkov.ua (Домашня сторінка харківських соціологів)

25. www.i-soc.com.ua (Домашня сторінка Інституту соціології НАН України)